

*Крихтіна Юлія Олександрівна,
доцент кафедри менеджменту і адміністрування
Українського державного університету залізничного транспорту
Северченко Олексій Володимирович,
студент магістратури
Українського державного університету залізничного транспорту*

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

При впровадженні в соціально-економічне життя будь-якої країни нових інформаційно-комунікаційних технологій, і перш за все, такої масштабної системи як «електронний уряд», виникає цілий ряд проблем. Всю низку цих проблем при переході до «електронного уряду» взагалі можна поділити на такі основні шість груп: організаційно-правові, технологічні, інформаційні методологічні, фінансові та суб'єктивні.

До першої групи - організаційно-правових проблем, на наш погляд, відноситься недосконалість нормативно-правової бази, або недостатнє тлумачення самих текстів нормативних правових актів, оскільки існуючі правові норми ще повністю не дозволяють замінити управлінські документи в паперовій формі електронними, що мають таку ж юридичну силу. Якесь упередженість, що стосується достовірності електронних документів, часто призводить до пред'явлення зайвих вимог їх захисту. Звідси випливає, що правове регулювання інформаційно-комунікаційних технологій, доцільно засновувати на таких основних принципах: забезпечення прав громадян на вільне отримання інформації із загальнодоступних інформаційних систем; гласність і відкритість розробки регулюючих норм шляхом залучення громадськості до підготовки та обговорення різних проектів; створення рівних умов та усунення монополізму в даній сфері; створення належних правових умов для використання електронних документів в державному управлінні.

Названі принципи рекомендується здійснювати за такими ключовими напрямками: розробка нових законів для доповнення та розвитку вже існуючих положень в даній області; розробка підзаконних актів і керівних документів для забезпечення ефективного правозастосування існуючого законодавства [1,2,3,4]. При цьому слід особливо підкреслити, що на даному етапі в більшості розробок в сфері інформатизації та побудови «електронного уряду» не дається відповіді на ключове питання: «Для вирішення яких завдань в нашій країні загалом і її в регіонах зокрема необхідна глибока інформатизація сфери державного управління?».

Друга група – технологічні проблеми пов'язані з низькою документованістю технологій, відсутністю описання багатьох технологічних процесів, слабкою проробкою технологічних переходів. В даний час спостерігається відсутність висококваліфікованих фахівців-технологів, що в свою чергу призводить до недостатнього розуміння самої суті інформаційних технологій або відбувається підміна понять. В результаті інформаційні системи не узгоджуються між собою через відсутність технологічної, тимчасової та інших видів сумісності подібних систем.

Третя група – інформаційні проблеми стосуються державної реєстрації інформаційних ресурсів, а також формату і функцій державного реєстру. Реалізація тієї чи іншої стратегії вимагає автоматизації з урахуванням виконання функцій зберігання так званої інформації про інформаційні ресурси. Істотним удосконаленням стала централізація ведення інформаційних систем за стандартною термінологією, формами документів, визначеними класифікаторами і системами позначень. Проте, оцінка сайтів органів виконавчої влади свідчить про недостатній рівень якості цього інформаційного ресурсу, що також вимагає посилення методичного забезпечення.

Четверта група – методологічні проблеми торкаються питань методичної підтримки створених програм розвитку послуг в сфері інформаційно-комунікаційних технологій. Хоча деякі методичні вказівки вже розроблені, але багато ще слід сформулювати більш швидкими темпами.

П'ята група - фінансові проблеми, перш за все, пов'язані зі структурою витрат на інформатизацію, з необхідністю цільового бюджетування і вдосконалення в цьому напрямі бюджетної класифікації. В цілому витрати передбачені на: капітальні вкладення; придбання засобів обчислювальної техніки, програмних продуктів і технічних засобів; навчання фахівців; експлуатацію інформаційних систем. При цьому за межами залишаються витрати на придбання та експлуатацію інформаційних ресурсів, навчання користувачів. Отже, існує нагальна потреба в доробці бюджетної класифікації з точки зору доходів від інформатизації та витратних статей. Також слід наголосити на необхідності організації та проведенні максимально відкритих тендерів на поставку обладнання, програмного забезпечення та інших робіт.

До шостої групи проблем – суб'єктивних, необхідно віднести небажання відмови від усталених практик паперового діловодства. Про повноцінне впровадження подібної системи говорити ще складно, оскільки перші особи організацій не готові до її використання з багатьох причин. Але саме вони здатні максимально відчувати переваги, які дає перехід на більш ефективний спосіб роботи, і, тим самим, вплинути на мотивацію підлеглих. Слід зазначити, що доки відсутня особиста зацікавленість керівників різних відомств, рядові співробітники легко знаходять можливості гальмувати впровадження системи і переконливо виправдовувати її неефективність. Подолання суб'єктивізму з боку перших осіб може бути досягнуто шляхом їх залучення до роботи ще на стадії постановки завдання з проектування тієї чи іншої системи та її адаптування для потреб конкретного органу.

Крім того, слід звернути увагу на ще одну не менш важливу проблему, що пов'язана з незадовільним рівнем кваліфікації державних службовців в процесі побудови та функціонування «електронного уряду».

В Україні існує величезна кадрова проблема в сфері «електронного уряду», оскільки фахівців, занурених в тематику (консультантів, аналітиків, людей, які розуміють предметну область, здатних поставити задачу, а не просто програмістів), по всій Україні і її регіонах налічується зовсім трохи. Набір таких людей, що володіють спеціальними знаннями в цій сфері, представляється скрутним, що в свою чергу значно знижує ефективність заходів щодо формування «електронного уряду».

Інформаційно-комунікаційні технології та їх використання в органах публічного управління без зміни принципів організації адміністративних процесів не можуть принести очікуваних позитивних наслідків [5, с.13]. У зв'язку з цим, державні службовці, залучені до проектів створення «електронного уряду», окрім традиційних повноважень, необхідних для виконання їх повсякденних посадових обов'язків, повинні володіти і іншими повноваженнями в різних суміжних областях. До них належать: гармонійне управління розвитком усіх ланок системи «електронного уряду»; моделювання основних адміністративних процесів з метою їх аналізу, оптимізації та визначення інформаційних потреб; управління проектами створення та впровадження рішень «електронного уряду»; управління ризиками та організаційними змінами, пов'язаними із застосуванням в діяльності інформаційних технологій.

Зараз можна зазначити, що підвищення кваліфікації державних службовців не завжди направлено на зростання загальної результативності та ефективності їх діяльності на основі удосконалення адміністративних процесів за рахунок використання інформаційно-комунікаційних технологій. Основними причинами такої ситуації є:

– недоліки формування єдиного інформаційного ресурсу за тематикою підвищення кваліфікації (законодавчої та методичної бази, різноманітних навчальних матеріалів, аналітичних даних, спеціалізації навчальних закладів та ін.);

– відсутність достатньої практики утворення програм підвищення кваліфікації та оцінки їх результативності й ефективності, яка повинна спиратись на зміни ступеня відповідності професійних повноважень державних службовців їх потрібному рівню;

– недоліки ухвалених та затверджених на державному рівні методичних розробок щодо складу і змісту повноважень, якими повинні володіти посадовці в умовах переходу до «електронного уряду», а також практики їх застосування.

З метою усунення причин виникнення ситуації, яка склалася, слід вжити таких заходів:

– затвердити відповідну методичку аналізу та визначення складу і рівня компетенцій державних службовців, які потрібні для забезпечення досягнення цілей створення «електронного уряду»;

– забезпечити необхідність застосування даної методички для підтвердження потреби в підвищенні кваліфікації державних службовців і в формуванні відповідних програм;

– встановити за обов'язкове проходження атестації державними службовцями на відповідність їх власного рівня вимогам, визначеним за методикою.

Ефективно реалізувати державну стратегію формування інформаційного суспільства та «електронного уряду» в Україні, підвищити якість всієї системи державного управління. є можливим завдяки вирішенню зазначених вище проблем.

Література:

1. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. *Верховна Рада України. Законодавство України.* URL : <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80> .

2. Про затвердження плану дій із впровадження Ініціативи «Партнерство «Відкритий Уряд» у 2016-2018 роках від 30.11.2016 р. № 909-р *Розпорядження Кабінету Міністрів України.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-2016-%D1%80>.

3. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні від 15.05.2013 р. № 386-р. *Розпорядження Кабінету Міністрів України.* URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>.

4. Стратегія реформування державного управління України на 2016-2020 роки від 24.06.2016 р. № 474-р *Розпорядження Кабінету Міністрів України.* URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>.

5. *Крихтіна Ю. О., Ковальов А. Ю.* Розвиток інформаційно-технологічної інфраструктури органів державної влади України. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії:* збірник наукових праць VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Переяслав-Хмельницький, 31 серпня 2018 р.). С. 12-14.

